

האוניברסיטה העברית בירושלים
החוג למחשבת ישראל

מכון ון ליר בירושלים

THE VAN LEER JERUSALEM INSTITUTE

معهد فان لير في القدس

תרבות וזהות יהודית

הלכה ואידיאולוגיה

**הכנס הבינלאומי השלישי
בתחום הפילוסופיה של ההלכה**

בימים שלישי, רביעי וחמישי
כ"א-כ"ג בכסלו תשס"ז
12-14 בדצמבר 2006

במכון ון ליר בירושלים
רחוב ז'בוטינסקי 43, ירושלים
טל': 02-5605222 www.vanleer.org.il

**הכנס יעסוק בזיקה שבין הלכה לבין המושג
אידיאולוגיה בהקשריה המחקריים, החברתיים,
המגדריים, התרבותיים והפוליטיים**

חברי הוועדה האקדמית

ד"ר אבינועם רוזנק (יו"ר); פרופ' רחל אליאור; פרופ' יעקב
בלידשטיין; פרופ' משה הלברטל; פרופ' מנחם לורברבוים;
הרב פרופ' נפתלי רוטנברג; פרופ' תמר רוס; דפנה שרייבר

לפרטים:

מכון ון ליר בירושלים, רח' ז'בוטינסקי 43, ירושלים
טל' 02-5605251, פקס 02-5619293
www.vanleer.org.il dafnas@vanleer.org.il

הכניסה חופשית / מספר המקומות מוגבל

אין אפשרות לחנות בשטח המכון.
חניה חינם ברחוב שופן, סמוך לתיאטרון ירושלים.

יום שלישי, כ"א בכסלו תשס"ז 12 בדצמבר 2006

התכנסות

9:00–8:30

11:00–9:00

מושב פתיחה

הלכה ואידיאולוגיה: עיון ביקורתי

יו"ר: נפתלי רוטנברג

דברי ברכה: רחל אליאור

דברי פתיחה: אבינועם רוזנק

נעם זהר ערכים, פוליטיקה והלכה: שלושה מובנים

של "אידיאולוגיה"

דוד לנדס חזון של "הלכה לא אידיאולוגית" במלכודת

האידיאולוגיה (באנגלית)

יהושע קוליוק וצבי בקרמן בין הלכה לשפה

11:00–11:15 הפסקה

12:45–11:15

מרחב, יחיד וחברה בהלכה התלמודית

יו"ר: קימי קפלן

יובל שחר הגזרה על טומאת ארץ העמים: השורשים

האידיאולוגיים והפוליטיים של "ארץ ישראל" כמרחב הלכתי

יאיר פורסטנברג "קובלים אנו עליכם פרושים":

עיצוב תפיסה עממית של טהרה

רון נילוד האידיאולוגיה של האינדיווידואל בתלמוד:

האובייקטיביות של החוק והיצר הרע

12:45–13:45 הפסקת צהריים

15:45–13:45

בין הפסיקה הספרדית לאשכנזית:

דיאלוג והגדרה עצמית

יו"ר: יהודה מירסקי

חביבה פדיה השתנות הקורפוס ההלכתי של המאה

ה־16 לקורפוס הנהגה מיסטית במאות ה־18 וה־19:

ממזרח אירופה ועד בגדאד

בנימין בראון הלכה ואידיאולוגיה בהתחדשות דיני

העבודה ההלכתיים: עיון בתשובותיהם של הרבנים עוזיאל

ופיינשטיין על חופש ההתאגדות ועל זכות השביתה

שמואל גליק השיקול האידיאולוגי בתשובותיהם

של פוסקים בענייני חינוך ממזרח וממערב מהמאה ה־19 ואילך

אביעד הכהן מעמד האשה במשפט העברי: הלכה,

מגדר ואידיאולוגיה

הפסקה 16:00–15:45

17:30–16:00

משיחיות ואנטי־משיחיות בהלכה

יו"ר: חביבה פדיה

ישראל יובל משה redivivus: הרמב"ם כ"עוזר למלך" המשיח
דוד סורוצקין הרבי מסטמר: רקונסטרוקציה ודה־קונסטרוקציה
של ההלכה כמכשיר אידיאולוגי והגותי
אמיר משיח משנתו ההלכתית של הרב שלמה זלמן אוירבך
ויחסו לשלטון במדינת ישראל

הפסקה 17:45–17:30

19:15–17:45

יסודות אידיאולוגיים בהלכה

יו"ר: משה הלברטל

שלום רוזנברג האידיאולוגיה האימפליציטית במחלוקת חז"ל
רון אחיטוב יסודות ההלכה: תיאולוגיה או מניפולציה?
מנחם כ"ץ "הלכה למשה מסיני" כאבן בוחן אידיאולוגית בין
חוקרי חוכמת ישראל לבין החכמים בתקופת התנאים

הפסקה 19:30–19:15

21:30–19:30

רבישיח

אידיאולוגיה ותפיסת עולם בחקר ההלכה

יו"ר: משה דוד הר

משתתפים: יובל שלוו; אריאל פיקאר; צבי זוהר;
רות הלפרין־קדרי

יום רביעי, כ"ב בכסלו תשס"ז 13 בדצמבר 2006

10:30–9:00

בין אידיאולוגיה לפוזיטיביזם

יו"ר: אבינועם רוזנק

יצחק ברנד הלכה ורפואה: אידיאולוגיה דתית – עיון בפסקי
הרב וולדינברג
אביעד סטולמן משברים הלכתיים ומודעות אידיאולוגית
יוסף יצחק ליפשיץ הלכה: אידיאולוגיה תיאולוגית או
אידיאולוגיה פוליטית?

הפסקה 10:45–10:30

12:15–10:45

מטא־הלכה: הלכה ומוסר

יו"ר: שמואל ויגודה

פרי דיין עולם ההלכה לנוכח הפרדוקס בין המשפט, המוסר והפרשנות (באנגלית)

חנוך בן פזי היעדר כתיבת הלכה כעמדה אנטי־אידיאולוגית (בעקבות עמנואל לוינס)

דני סטטמן היחס הדו־ערכי של האורתודוקסיה המודרנית כלפי המוסריות

12:30-12:15 הפסקה

14:00–12:30

תפיסת הגוי כ"אחר" בהלכות גיור וביחס למשומדים

יו"ר: יהוידע עמיר

יוסף שרביט הלכה וזהות: יחסו של הרב יהודא ליאון

אשכנזי (מניטו) להלכה בכלל ולשאלת הגיור בפרט

יהודה גודמן הלכה, אידיאולוגיה וגזענות: מבט אתנוגרפי על גיור "רוסים" ו"אתיופים" בישראל

רחל פירסט התנצרות ומשבר: לחשיפת מניעים אידיאולוגיים בספרות השו"ת מימי הביניים

15:00–14:00 הפסקת צהריים

16:30–15:00

קריאה חדשה בספרות חז"ל ימי הביניים

יו"ר: רחל אליאור

עמירה ערן האידיאולוגיה שמאחורי המיניות: נימוקי

הרמב"ם להתרה ולאיסור של יחסי מין כפי שהם

מופיעים במורה בבוכים פרק מט ג

רונית עיר שי (נעמת) "פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ":

בין שיח הגמוני לשיח חתרני

יוחנן סילמן בין מי שמצווה ועושה למי שאינו מצווה ועושה

16:45–16:30 הפסקה

18:45–16:45

הלכה ומגדר בשיח ההלכתי החדש

יו"ר: דפנה שרייבר

גילי זיוון מה נשאר מן השיח ההלכתי כשזה מגויס

לשירות האידיאולוגיה?

פנחס שיפמן קוצר ידו של הפוסק או קוצר רצונו?

אורתודוקסיה מתגוננת במאבק על ערכי המשפחה

רחל גורדין הקב"ה אנחנו אוהבות אותך: תמורות במבנה העומק של הדת וההלכה בעקבות אידיאולוגיות של שוויון ומגדר

יקיר אנגלנדר תפיסת מיניותה של האשה בבית הדין הרבני

והשפעתה על הפסיקה

19:00–18:45 הפסקה

19:00–21:00

רבישיח

השפעת האידיאולוגיה וחקר ההלכה על הפסיקה
(עיון בסוגיה של עליית נשים לתורה)

יו"ר: תמר רוס

משתתפים: אליאב שוחטמן; מנדל שפירא; דב פרימר;
מנחם לורברבוים

יום חמישי, כ"ג בכסלו תשס"ז 14 בדצמבר 2006

9:00–10:30

תפיסות הלכתיות בזרמים בעם היהודי

יו"ר: יותם בניזמן

יורם ארדר לשאלת קיום מצוות החגים בתקופת הגלות
בתורת אבלי ציון הקראים בירושלים

יעקב אריאל הפער בין תיאוריה למעשה: אידיאולוגיה
והלכה בתנועה הרקונסטרוקציוניסטית

ארי בורשטיין סוגיות הרמנויטיות בהלכה:

מעמד ההומוסקסואלים בקרב התנועה הקונסרווטיבית

10:30–10:45 הפסקה

10:45–12:15

המתח ההלכתי: בין פתיחות לסגירות

יו"ר: יוכי פישר

אוריאל סימונסון הפרדה דרך חקיקה: תגובת הגאונים
לאתגרי האסלאם

מנחם בן-ששון אידיאולוגיה של רפורמטורים בלבוש
הלכתי: המקרה של חסידי מצרים

דוד הלבני יחסה של חוכמת ישראל לתלמוד הבבלי:
הבסיס התיאולוגי

12:15–12:30 הפסקה

12:30–14:00

הלכה ואידיאולוגיה במשנתם של אנשי הלכה והגות

יו"ר: יעקב בלידשטיין

יצחק כהן אידיאולוגיה משפטית והשפעתה על הכרעת
ההלכה במשנתו של "האור שמח"

דוד מ' פויכטונגר תקינות פוליטית: בין "תקנה" ל"תיקון"
– ממדי הפוליטיקה במחשבת הרשב"א

דוד זוהר היסודות האידיאולוגיים בתפיסתו ההלכתית של
הרב הירשנזון

14:00–15:00 הפסקת צהריים

17:00 – 15:00

הלכה ופוליטיקה בציונות הדתית

יו"ר: **אלן בריל**

חיים בורגנסקי הגלוי והנסתר: פסקי הלכה בעניין

סירוב פקודה

יוסקה אחיטוב מגמות חדשות של הסתייגות ממדינת

ישראל וממושגי "כלל ישראל" בציונות הדתית והשלכותיהן

ההלכתיות

יובל סיני הליך הבוררות בראי האידיאולוגיה הציונית-דתית

שרינה חן "הר הבית בידינו": הוויכוח ההלכתי על עליית

יהודים להר הבית

הפסקה 17:15 – 17:00

19:15 – 17:15

כיוונים בהלכה: אידיאולוגיה ומציאות מורכבת

יו"ר: **חיים א' וקסמן**

ש"ג רוזנברג (שג"ר) תינוק שנשבה: בין זהות חברתית

לתודעה אידיאולוגית

חיים שפירא מעמדם ההלכתי של בתי המשפט בישראל:

על הקשרים הסבוכים בין אידיאולוגיה לבין הלכה

לורנס קפלן פדיון שבויים: הלכה, היסטוריה ואידיאולוגיה

(באנגלית)

עמיחי רדזינר אידיאולוגיה גלויה: הוויכוח על אודות יצירת

"המשפט העברי"

הפסקה 19:30 – 19:15

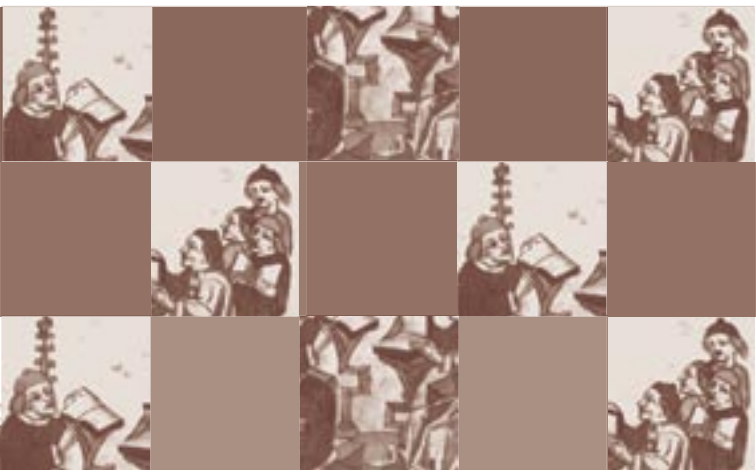
21:30 – 19:30

רבישיח

הלכות צבא ומדינה: הלכה או אידיאולוגיה?

יו"ר: **אבינועם רוזנק**

משתתפים: **אליקים לבנון; שלום רוזנברג; אסא כשר**

משתתפים

יוסקה אחיטוב מרכז יעקב הרצוג ללימודי היהדות, עין צורים

ד"ר רונן אחיטוב מכללת כנרת בעמק הירדן; מכללת הגליל
המערבי

פרופ' רחל אליאור ראש החוג למחשבת ישראל, האוניברסיטה
העברית בירושלים; מכון ון ליר בירושלים

יקיר אנגלנדר החוג למחשבת ישראל, האוניברסיטה העברית
בירושלים

פרופ' יורם ארזר החוג להיסטוריה של עם ישראל, אוניברסיטת
תל-אביב

פרופ' יעקב אריאל מדע הדתות, אוניברסיטת צפון קרוליינה,
צ'אפל היל

הרב ד"ר חיים בורגנסקי המחלקה לתלמוד, אוניברסיטת בראילן

הרב ד"ר ארי בורשטיין רב קהילת מוריה, חיפה; המרכז לחינוך
יהודי, אוניברסיטת חיפה

פרופ' יעקב בלידשטיין המחלקה למחשבת ישראל, אוניברסיטת
בן-גוריון בנגב

ד"ר חנוך בן פזי המחלקה לפילוסופיה, אוניברסיטת בראילן

ח"כ פרופ' מנחם בן-ששון החוג להיסטוריה של עם ישראל,
האוניברסיטה העברית בירושלים; יו"ר ועדת חוקה, חוק ומשפט

ד"ר יותם בנזימן המחלקה למדע המדינה, האוניברסיטה העברית
בירושלים; מכון ון ליר בירושלים

ד"ר צבי בקרמן בית הספר לחינוך, מרכז מלטון, האוניברסיטה
העברית בירושלים

ד"ר בנימין בראון החוג למחשבת ישראל, האוניברסיטה
העברית בירושלים; הפקולטה למשפטים והמחלקה לפילוסופיה,
אוניברסיטת בראילן; בית מורשה

הרב ד"ר אלן בריל הפקולטה למחשבת ישראל, ישיבה יוניברסיטי,
ניו-יורק

ד"ר יצחק ברנד הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בראילן

ד"ר יהודה גודמן המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

ד"ר רחל גורדין לימודים בין-תחומיים, התוכנית ללימודי פרשנות,
אוניברסיטת בראילן

פרופ' שמואל גליק ראש מכון שוקן למחקר היהדות ליד בית
המדרש לרבנים באמריקה

פרופ' פרי דיין בית הספר למשפטים, אוניברסיטת רטגרס,
ניו-ג'רסי

ד"ר אביעד הכהן דיקן מכללת שערי משפט; הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים; מכון ון ליר בירושלים

פרופ' דוד הלבני החוג לתרבות יהודית קלאסית, אוניברסיטת קולומביה, ניו יורק; אוניברסיטת בר־אילן

פרופ' משה הברטל החוג למחשבת ישראל והחוג לפילוסופיה, האוניברסיטה העברית בירושלים; מכון שלום הרטמן

ד"ר רות הלפרין־קדרי ראש המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר־אילן

פרופ' משה דוד הר החוג להיסטוריה של עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים

ד"ר שמואל ויגודה מכללת יעקב הרצוג; מכון ון ליר בירושלים

פרופ' חיים א' וקסמן המכון לתכנון מדיניות עם יהודי; אוניברסיטת רטגרס

פרופ' נעם זהר המחלקה לפילוסופיה, אוניברסיטת בר־אילן; מכון שלום הרטמן

ד"ר דוד זוהר החוג לפסיכולוגיה, סמינר הקיבוצים

פרופ' צבי זוהר נאמן הקתדרה ע"ש סטילמן ליצירה ההלכתית והערכית של חכמי ישראל בארצות האסלאם, אוניברסיטת בר־אילן; מכון שלום הרטמן

ד"ר גילי זיוון מנהלת מרכז יעקב הרצוג ללימודי היהדות, עין צורים

שרינה חן החוג לפולקלור יהודי והשוואתי, האוניברסיטה העברית בירושלים

פרופ' ישראל יובל החוג להיסטוריה של עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים

הרב ד"ר יצחק כהן עו"ד, הפקולטה למשפטים, הקריה האקדמית, קרית אונו

ד"ר מנחם כ"ץ ראש המרכז להוראת האגדה, מכללת אפרתה

פרופ' אסא כשר מופקד הקתדרה לאתיקה מקצועית ולפילוסופיה של הפרקטיקה, אוניברסיטת תל־אביב

הרב אליקים לבנון רב היישוב אלון מורה; ראש ישיבת ההסדר, אלון מורה

פרופ' מנחם לורברבוים ראש החוג ללימודי התרבות העברית, אוניברסיטת תל־אביב; מכון שלום הרטמן

הרב ד"ר יוסף יצחק ליפשיץ מרכז שלם, ירושלים

דוד לנדס המחלקה לאנתרופולוגיה, אוניברסיטת פרינסטון, ניו־ג'רסי

יהודה מירסקי אוניברסיטת הרוורד, קיימברידג'; מכון ון ליר בירושלים

אמיר משיח המחלקה לפילוסופיה, אוניברסיטת בר־אילן

רון ניולד בית הספר ללימודים גבוהים במדעי החברה, פריז

דוד סרוצקין החוג למחשבת ישראל, האוניברסיטה העברית
בירושלים

הרב ד"ר אביעד סטולמן מכון פרדס לחינוך יהודי

פרופ' דני סטטמן החוג לפילוסופיה, אוניברסיטת חיפה

פרופ' יוחנן סילמן המחלקה לפילוסופיה, אוניברסיטת בראילן

אוריאל סימונסון המחלקה ללימודי המזרח הקרוב, אוניברסיטת
פרינסטון, ניו־ג'רסי

ד"ר יובל סיני ראש המרכז ליישומי משפט עברי (ישמ"ע),
הפקולטה למשפטים, המכללה האקדמית נתניה

ד"ר רונית עיר שי (נעמת) התוכנית ללימודי מגדר, אוניברסיטת
בראילן

הרב פרופ' יהודע עמיר ראש התוכנית הישראלית לרבנות, היברו
יוניון קולג'

ד"ר עמירה ערן החוג למחשבת ישראל, האוניברסיטה העברית
בירושלים; מכללת לוינסקי לחינוך

פרופ' חביבה פדיה המחלקה להיסטוריה של עם ישראל,
אוניברסיטת בן־גוריון בנגב; מכון ון ליר בירושלים

דוד מ' פויכטונגר המחלקה למדע המדינה, האוניברסיטה העברית
בירושלים; המכון לאתיקה, יהדות ומדינה ע"ש ארנסט שוורץ; בית
מורשה

יאיר פורסטנברג החוג לתלמוד, האוניברסיטה העברית בירושלים;
מכון שלום הרטמן

ד"ר אריאל פיקאר מרכז אקדמי, המכון ללימודים מתקדמים, מכון
שלום הרטמן

רחל פירסט החוג להיסטוריה של עם ישראל, האוניברסיטה
העברית בירושלים

ד"ר יוכי פישר החוג להיסטוריה, האוניברסיטה העברית בירושלים;
מכון ון ליר בירושלים

פרופ' דב פרימר עו"ד, פרימר גלמן שילה, עורכי דין; הפקולטה
למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים

הרב יהושע קוליוק בית ספר לחינוך, מרכז מלטון, האוניברסיטה
העברית בירושלים; הקהילה המסורתית, גודלחרה, מקסיקו

פרופ' לורנס קפלן המחלקה ללימודי היהדות, אוניברסיטת מק'גיל,
מונטריאול

ד"ר קימי קפלן המחלקה לתולדות ישראל, אוניברסיטת בראילן;
מכון ון ליר בירושלים

ד"ר עמיחי רדזינר הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בראילן

פרופ' שלום רוזנברג החוג למחשבת ישראל, האוניברסיטה
העברית בירושלים

הרב ש"ג רוזנברג (שג"ר) ראש ישיבת שיח יצחק, אפרת

ד"ר אבינועם רוזנק החוג למחשבת ישראל, האוניברסיטה
העברית בירושלים; מכון ון ליר בירושלים

הרב פרופ' נפתלי רוטנברג מכון ון ליר בירושלים

פרופ' תמר רוס המחלקה לפילוסופיה יהודית, אוניברסיטת בראילן

פרופ' אליאב שוחטמן מכללת שערי משפט

ד"ר יובל שחר החוג להיסטוריה של עם ישראל, אוניברסיטת תל-אביב

פרופ' פנחס שיפמן הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים; המכללה האקדמית למשפטים, רמת-גן

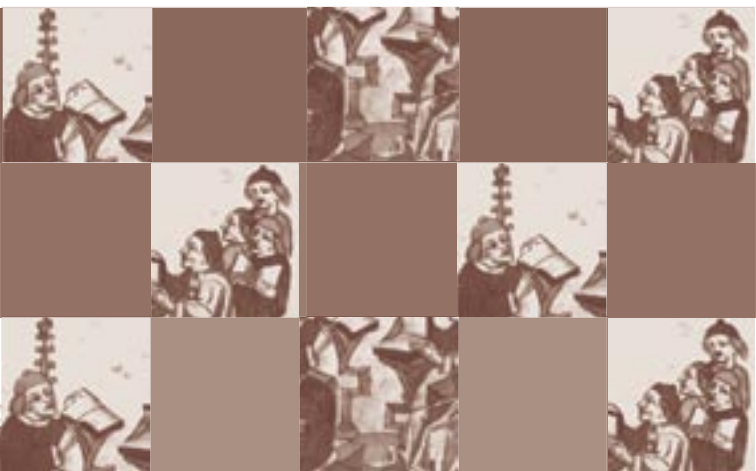
ד"ר חיים שפירא הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בראילן

הרב מנדל שפירא עו"ד, ירושלים

ד"ר יוסף שרביט החוג המשולב במדעי היהדות והתוכנית ליהדות זמננו, אוניברסיטת בראילן; המכללות האקדמיות אמונה ואפרתה

דפנה שרייבר מכון ון ליר בירושלים

הרב יובל שרלו ראש ישיבת ההסדר, פתח תקווה; חבר הנהלת רבני צהר

Prof. Eliav Shochetman Shaarey Mishpat Law College

Prof. Yochanan Silman Department of Philosophy,
Bar-Ilan University

Uriel I. Simonsohn Department of Near Eastern
Studies, Princeton University, New Jersey

Dr. Yuval Sinai Director, The Center for Practical
Application of Jewish Law, School of Law, Netanya
Academic College

David Sorotzkin Department of Jewish Thought, The
Hebrew University of Jerusalem

Prof. Daniel Statman Department of Philosophy,
University of Haifa

Rabbi Dr. Aviad A. Stollman Pardes Institute of Jewish
Studies

Prof. Chaim I. Waxman Jewish People Policy Planning
Institute; Rutgers University

Dr. Shmuel Wygoda The Yaacov Herzog College; The
Van Leer Jerusalem Institute

Prof. Israel Jacob Yuval Department of the History of
the Jewish People, The Hebrew University of Jerusalem

Dr. Gili Zivan Executive Director, The Yaacov Herzog
Center for Jewish Studies, Ein-Tzurim

Dr. David Zohar Department of Psychology, Seminar
Hakibutzim College

Prof. Noam Zohar Department of Philosophy, Bar-Ilan
University; Shalom Hartman Institute

Prof. Zvi Zohar Chauncey Stillman Professor of
Sephardic Law and Ethics, Bar Ilan University; Shalom
Hartman Institute

Rabbi Dr. Joseph Isaac Lifshitz The Shalem Center,
Jerusalem

Prof. Menachem Lorberbaum Chair, Department of
Hebrew Culture Studies, Tel Aviv University; Shalom
Hartman Institute

Amir Mashiach Department of Philosophy, Bar-Ilan
University

Yehudah Mirsky Harvard University, Cambridge; The
Van Leer Jerusalem Institute

Ron Naiweld Ecole des Hautes Études en Sciences
Sociales (EHESS), Paris

Prof. Haviva Pedaya Department of Jewish History,
Ben-Gurion University of the Negev; The Van Leer
Jerusalem Institute

Dr. Ariel Picard Academic Coordinator, Center for
Advanced Judaic Studies, Shalom Hartman Institute

Dr. Amihai Radzyner Faculty of Law, Bar-Ilan
University

Dr. Avinoam Rosenak Department of Jewish Thought,
The Hebrew University of Jerusalem; The Van Leer
Jerusalem Institute

Prof. Shalom Rosenberg Department of Jewish
Thought, The Hebrew University of Jerusalem

Rav Shimon G. Rosenberg Head, Siach Yitzhak
Yeshiva, Efrat

Prof. Tamar Ross Department of Jewish Philosophy,
Bar-Ilan University

Rabbi Prof. Naftali Rothenberg The Van Leer
Jerusalem Institute

Dafna Schreiber The Van Leer Jerusalem Institute

Dr. Yuval Shahar Department of Jewish History, Tel
Aviv University

Dr. Haim Shapira Faculty of Law, Bar-Ilan University

Rabbi Mendel Shapiro Advocate, Jerusalem

Prof. Pinhas Shifman Faculty of Law, The Hebrew
University of Jerusalem; Academic College of Law,
Ramat-Gan

Prof. Shmuel Glick Director, The Schocken Institute for Jewish Research of the Jewish Theological Seminary

Dr. Yehuda Goodman Department of Sociology and Anthropology, The Hebrew University of Jerusalem

Dr. Rachel Gordin Program of Hermeneutic Studies, Department of Interdisciplinary Studies, Bar-Ilan University

Dr. Aviad Hacoen Dean, Shaarey Mishpat Law College; Faculty of Law, The Hebrew University of Jerusalem; The Van Leer Jerusalem Institute

Prof. Moshe Halbertal Departments of Jewish Thought and of Philosophy, The Hebrew University of Jerusalem; Shalom Hartman Institute

Prof. David Halivni Department of Classical Jewish Civilization, Columbia University, New York; Bar-Ilan University

Dr. Ruth Halperin-Kaddari Director, the Ruth and Emanuel Rackman Center for the Advancement of the Status of Women, Faculty of Law, Bar-Ilan University

Prof. Moshe David Herr Department of the History of the Jewish People, The Hebrew University of Jerusalem

Ronit Ir-Shai (Naamat) Program of Gender Studies, Bar-Ilan University

Prof. Lawrence Kaplan Department of Jewish Studies, McGill University, Montreal

Prof. Asa Kasher Chair of Professional Ethics and Philosophy of Practice, Tel Aviv University

Dr. Menachem Katz Director, The Center for Teaching Aggadah, Efrata College

Rabbi Joshua Kullock School of Education, The Melton Center, The Hebrew University of Jerusalem; Kehila Masortit, Guadalajara, Mexico

David Landes Department of Anthropology, Princeton University, New Jersey

Rabbi Elyakim Levanon Rabbi of Elon Moreh; Head, Elon Moreh Hesder Yeshiva

Dr. Kimmy Caplan Department of Jewish History, Bar-Ilan University; The Van Leer Jerusalem Institute

Dr. Yossef Charvit Interdepartmental Division of Jewish Studies and Contemporary Jewry Program, Bar-Ilan University; Efrata and Emouna Academic Colleges

Sarina Chen Jewish and Comparative Folklore Program, The Hebrew University of Jerusalem

Rabbi Yuval Cherlow Head, Petach Tikvah Hesder Yeshiva; Board Member, Tzohar Rabbis Organization

Rabbi Dr. Yitzhak Cohen Advocate; Faculty of Law, Ono Academic College

Prof. Perry Dane Rutgers School of Law, Camden, New Jersey

Prof. Rachel Elior Head, Department of Jewish Thought, The Hebrew University of Jerusalem; The Van Leer Jerusalem Institute

Yakir Englander Department of Jewish Thought, The Hebrew University of Jerusalem

Dr. Amira Eran Department of Jewish Thought, The Hebrew University of Jerusalem; Levinsky College of Education

Prof. Yoram Erder Department of Jewish History, Tel Aviv University

David M. Feuchtwanger Department of Political Science, The Hebrew University of Jerusalem; The Ernest Schvarcz Institute for Ethics, Judaism and State; Beit Morasha of Jerusalem

Dr. Yochi Fischer Department of History, The Hebrew University of Jerusalem; The Van Leer Jerusalem Institute

Prof. Dov I. Frimer Advocate, Frimer Gellman Shilo, Advocates; Faculty of Law, The Hebrew University of Jerusalem

Rachel Furst Department of the History of the Jewish People, The Hebrew University of Jerusalem

Yair Furstenberg Department of Talmud, The Hebrew University of Jerusalem; Shalom Hartman Institute

Participants

Dr. Ronen Achituv Kinneret College on the Sea of Galilee; Western Galilee College

Yoske Achituv The Yaacov Herzog Center for Jewish Studies, Ein-Tzurim

Rabbi Prof. Yehoyada Amir Director, Israel Rabbinic Program, Hebrew Union College

Prof. Yaakov Ariel Religious Studies, University of North Carolina, Chapel Hill

Dr. Zvi Bekerman School of Education, The Melton Center, The Hebrew University of Jerusalem

Dr. Hanoch Ben Pazi Department of Philosophy, Bar-Ilan University

M. K. Prof. Menahem Ben-Sasson Department of the History of the Jewish People, The Hebrew University of Jerusalem; Chairman of the Constitution, Law and Justice Committee

Dr. Yotam Benziman Department of Political Science, The Hebrew University of Jerusalem; The Van Leer Jerusalem Institute

Prof. Yaakov Blidstein Department of Jewish Thought, Ben-Gurion University of the Negev

Dr. Yitzhak Brand Faculty of Law, Bar-Ilan University

Rabbi Dr. Alan Brill Jewish Philosophy Faculty, Yeshiva University, New York

Dr. Benjamin Brown Department of Jewish Thought, The Hebrew University of Jerusalem; Faculty of Law and Department of Philosophy, Bar-Ilan University; Beit Morasha of Jerusalem

Rabbi Dr. Chaim Burgansky Department of Talmud, Bar-Ilan University

Rabbi Dr. Ari Bursztein Kehilat Moriah, Haifa; Center for Jewish Education, University of Haifa

14:00 – 15:00 Lunch Break

15:00 – 17:00

Halakhah and Politics in Religious Zionism

Chair: **Alan Brill**

Chaim Burgansky Halakhic Rulings Concerning Military Insubordination – Revealed and Concealed

Yoske Aचितuv New Trends in Reservations Concerning the State of Israel and the Principles of “Clal Yisrael” within the Religious Zionist Movement and their Halakhic Implications

Yuval Sinai Arbitration from an Orthodox-Zionist Perspective

Sarina Chen “The Temple Mount is in our Hands”: The Current Halakhic Controversy about Jewish Pilgrimage to the Temple Mount

17:00 – 17:15 Break

17:15 – 19:15

Directions in Halakhah: Ideology and a Complex Reality

Chair: **Chaim I. Waxman**

Shimon G. Rosenberg “Tinok Shenishba”: Between Social Identity and Ideological Awareness

Haim Shapira The Halakhic Status of Civil Courts in Israel: The Complicated Relationship between Ideology and Halakhah

Lawrence Kaplan Redemption of Hostages in Halakhah, History and Ideology **(English)**

Amihai Radzyner Unconcealed Ideology: The Debate about the Creation of “Mishpat Ivri”

19:15 – 19:30 Break

19:30 – 21:30

Panel Discussion Military Halakhic Rulings and the State: Halakhah or Ideology?

Chair: **Avinoam Rosenak**

Participants: **Elyakim Levanon; Shalom Rosenberg; Asa Kasher**

Thursday December 14, 2006

9:00 – 10:30

Halakhic Perceptions in Various Streams of Judaism

Chair: **Yotam Benziman**

Yoram Erder On the Question of the Fulfillment of the Holiday Commandments in the Diaspora According to the Karaite Mourners of Zion in Jerusalem

Yaakov Ariel Halakhic in spite of Themselves: Ideology and Practice in the Reconstructionist Movement

Ari Bursztein Hermeneutic Remarks on Halakhah: The Case of the Status of Homosexuals in the Conservative Movement

10:30 – 10:45 Break

10:45 – 12:15

The Halakhic Tension: Openness versus Closedness

Chair: **Yochi Fischer**

Uriel I. Simonsohn Legislating Boundaries: Geonic Response to Muslim Challenges

Menahem Ben-Sasson Law and Rhetoric in the Pietist Egyptian Movement

David Halivni The Relationship of Early Jewish Wissenschaft to the Babylonian Talmud: The Theological Basis

12:15 – 12:30 Break

12:30 – 14:00

Halakhah and Ideology in the Texts of Halakhic Sages and Philosophers

Chair: **Yaakov Blidstein**

Yitzhak Cohen Juridical Ideology: Its Influence on the Ohr Sameah's Halakhic Decision Making Process

David M. Feuchtwanger Politically Correct: Between "Takana" and "Tikkun" – The Aspects of Politics in Rashba's Thought

David Zohar The Ideological Foundations of Rav Hayyim Hirschensohn's Conception of Halakhah

Rachel Furst Conversion and Crisis: Decoding Ideology in Medieval Responsa

14:00 – 15:00 Lunch Break

15:00 – 16:30

A New Reading of Rabbinic and Medieval Jewish Literature

Chair: **Rachel Elior**

Amira Eran The Ideology of Sexuality: Maimonides' Argumentation for the Prohibition and Legality of Sexual Relations, as Presented in *The Guide for the Perplexed*, Chapter 49

Ronit Ir-Shai (Naamat) "Be Fruitful and Multiply, Fill the Earth and Master It": Between Hegemonic and Subversive Discourse

Yochanan Silman Religious Acts: Commanded Against Spontaneous

16:30 – 16:45 Break

16:45 – 18:45

Halakhah and Gender in the New Halakhic Discourse

Chair: **Dafna Schreiber**

Gili Zivan What Remains of Halakhic Discourse when it is Recruited for Ideological Goals?

Pinhas Shifman Insufficiency of Halakhic Rules or Unwillingness to Apply them: Defensive Orthodoxy Struggling over Traditional Family Values

Rachel Gordin In G♀d We Trust: Contributions to the Structure of Religion and Halakhah Resulting from Ideologies of Equality and Gender

Yakir Englander The Perception of Women's Sexuality in the Rabbinical Courts and its Influence on its Verdicts

18:45 – 19:00 Break

19:00 – 21:00

Panel Discussion

The Influence of Ideology and Halakhic Study on Halakhic Rulings: (The Issue of Women's Aliyah to the Torah)

Chair: **Tamar Ross**

Participants: **Eliav Shochetman; Mendel Shapiro; Dov I. Frimer; Menachem Lorberbaum**

19:30 – 21:30

Panel Discussion

Ideology and Weltanschauung in the Study of Halakhah

Chair: **Moshe David Herr**

Participants: **Yuval Cherlow; Ariel Picard;**

Zvi Zohar; Ruth Halperin-Kaddari

Wednesday December 13, 2006

9:00 – 10:30

Between Ideology and Positivism

Chair: **Avinoam Rosenak**

Yitzhak Brand Halakhah and Medicine: Religious Ideology

Aviad A. Stollman Halakhic Crisis and Ideological Awareness

Joseph Isaac Lifshitz Halakhah: Theological Ideology or Political Ideology

10:30 – 10:45 Break

10:45 – 12:15

Meta-Halakhah: Halakhah and Ethics

Chair: **Shmuel Wygoda**

Perry Dane The Paradoxes of Law, Morality, and Interpretation in the Halakhic Imagination **(English)**

Hanoch Ben Pazi The Absence of Halakhic Rulings as an Anti-Ideological Stance in Levinas' Writings

Daniel Statman The Ambivalent Attitude of Modern-Orthodoxy to Morality

12:15 – 12:30 Break

12:30 – 14:00

The Perception of the Gentile as “The Other” in Halakhic Rulings on Conversion and Proselytes

Chair: **Yehoyada Amir**

Yossef Charvit Halakhah, Conversion and Identity in the Philosophy of Rabbi Yehouda Leon Askenazi (Manitou)

Yehuda Goodman Halakhah, Ideology and Racism: An Ethnography of Conversion of “Russians” and “Ethiopians” in Israel

13:45 – 15:45

Sephardi and Ashkenazi Halakhic Rulings: Dialogue and Self-Determination

Chair: **Yehudah Mirsky**

Haviva Pedaya The Transformation of the Halakhic Corpus of the 16th Century into a Mystical Corpus in the 18th and 19th Centuries: From Eastern Europe to Baghdad

Benjamin Brown Law and Ideology in the Renewal of Halakhic Labor Laws: Rabbis Uziel and Feinstein on Trade Unions and Strikes

Shmuel Glick Ideological Considerations in Responsa Literature Concerning Education from the 19th Century: Between East and West

Aviad Hacoen The Status of Women in Jewish Law: Halakhah, Gender and Ideology

15:45 – 16:00 Break

16:00 – 17:30

Messianism and Anti-Messianism in Halakhah

Chair: **Haviva Pedaya**

Israel Jacob Yuval "Moses Redivivus": Maimonides as the Messianic Second Moses

David Sorotzkin The Satmar Rebbe: Reconstruction and Deconstruction of the Halakhah as an Ideological Tool

Amir Mashiach Rabbi Shlomo Zalman Auerbach's Attitude to the Administrative Authorities in the State of Israel

17:30 – 17:45 Break

17:45 – 19:15

Ideological Foundations of Halakhah

Chair: **Moshe Halbertal**

Shalom Rosenberg Implicit Ideology in the Disputes of the Sages

Ronen Achituv Is Halakhah Based upon Theology or upon Manipulation?

Menachem Katz "Halakhah le-Moshe mi-Sinai" as an Ideological Debate between the Scholars of *Wissenschaft des Judentums* and the Sages in the Tannaitic Period

19:15 – 19:30 Break

Tuesday December 12, 2006

8:30 – 9:00 Assembly

9:00 – 11:00

Opening Session Halakhah and Ideology: A Critical Examination

Chair: **Naftali Rothenberg**

Greetings: **Rachel Elior**

Opening Remarks: **Avinoam Rosenak**

Noam Zohar Values, Politics and Halakhah: Three Senses of “Ideology”

David Landes The Vision of a “Non-Ideological Halakhah” in the Grip of Ideology **(English)**

Joshua Kullock and **Zvi Bekerman** Between Halakhah and Language

11:00 – 11:15 **Break**

11:15 – 12:45

Space, the Individual and Society in Talmudic Halakhah

Chair: **Kimmy Caplan**

Yuval Shahar The Decree Regarding the Impurity of Eretz ha-Amim: The Ideological and Political Roots of “Eretz Israel” as Halakhic Space

Yair Furstenberg “We Protest against You, O Pharisees”: Designing a Popular Concept of Purity

Ron Naiweld The Ideology of the Individual in the Talmud: The Objectivity of the Law and the Evil Inclination

12:45 – 13:45 **Lunch Break**

The conference will deal with the connection between Halakhah and the concept Ideology in the context of research, society, gender, culture and politics

Academic Committee

Dr. Avinoam Rosenak (chair); Prof. Yaakov Blidstein;
Prof. Rachel Elijor; Prof. Moshe Halbertal;
Prof. Menachem Lorberbaum; Prof. Tamar Ross;
Rabbi Prof. Naftali Rothenberg; Dafna Schreiber

The Van Leer Jerusalem Institute
43 Jabotinsky Street, Jerusalem
Tel. 972-2-5605251, Fax. 972-2-5619293
dafnas@vanleer.org.il / www.vanleer.org.il

Free admission / The number of seats is limited.

Parking is available nearby at the parking lot on Chopin Street, next to the Jerusalem Theatre.

The Hebrew University of Jerusalem
The Department of Jewish Thought

מכון ון ליר בירושלים

THE VAN LEER JERUSALEM INSTITUTE

معهد فان لير في القدس

Jewish Culture and Identity

Halakhah and Ideology

THE THIRD INTERNATIONAL CONFERENCE ON
THE PHILOSOPHY OF HALAKHAH

Tuesday, Wednesday, Thursday
December 12-14, 2006

The Van Leer Jerusalem Institute
43 Jabotinsky Street, Jerusalem
Tel: 02-5605222 www.vanleer.org.il